

Informasjonsmøte landstrømutlysning

Værnes 1. juni 2016

Agenda

- Litt om forrige utlysning
- Bakgrunn for utlysningen og konkurranse som virkemiddel
- Erfaringer og endringer fra forrige utlysning, gjennomgang av ny utlysning
- Søknadsprosess og saksbehandling
- Oppsummering og avslutning
- Enkel lunsj.

Presentasjoner (evt. supplert etter diskusjoner i møtet) samt spørsmål og svar vil legges ut på enova.no/landstrom i etterkant av møtet.

Aktuelle støtteprogram for maritim sektor

- **Introduksjon til energiledelse**
- **Støtte til energiltak i skip**
- **Støtte til ny energi- og klimateknologi**
- **Støtte til landstrøm**

Støtteprogrammet «Energiltak i anlegg» kan være aktuelt for prosjekter som f.eks. omfatter kun lading.

Ta kontakt med Enova for å finne riktig støtteprogram.

1. utlysningrunde med søknadsfrist 3. februar 2016

Søker	Støtte fra Enova
KS Coast Center Base	15 669 600 kr
Arendal Havnevesen KF	15 177 080 kr
Fjord Base AS	11 615 142 kr
Bømlo Skipsservice AS	11 250 000 kr
Averøy Industripark AS	7 765 000 kr
Aibel AS	5 500 000 kr
Kristiansand Havn KF	3 855 000 kr
Vard Group AS (Søviknes)	3 354 000 kr
Karmsund Offshorebase AS	2 500 000 kr
Vard Group AS (Langsten)	2 300 000 kr
Sandefjord Havnevesen	1 300 000 kr
Westcon Yards AS (Florø)	976 005 kr
Westcon Yards AS (Ølen)	867 000 kr
Sum	82 128 827 kr

- 28 søknader, hvorav 24 kvalifiserte. Årsak til diskvalifisering:
  - Svært mangelfull innsendt søknad
  - Manglende historikk/statistikk
  - Tilfredsstilte ikke kravet om idriftsettelse innen 01.07.2017
- 13 prosjekter fikk investeringsstøtte
- DNV GL foretok tredjepartsvurdering av alle kvalifiserte søknader
- Krevende vurderinger/beregninger av kWh-potensial
- Utover dette går ikke Enova ut med informasjon om søkere eller søknader

Rammer for 2. utlysningrunde

- Jo større omsøkt beløp på enkeltprosjekter, jo mer krevende å støtte.
Prosjekter med omsøkt støtte over 100 MNOK vil være krevende å støtte.
- Vi oppgir ikke budsjett for de ulike støtteprogrammene våre - vi ønsker å være fleksible og disponere midler der de gir størst effekt, på tvers av programmer/sektorer
- Verken antall prosjekter, totalt støttebeløp eller grense for støttebrøk fra 1. utlysningrunde er førende for beslutninger i neste runde

Bakgrunn for utlysningen og konkurranse som virkemiddel

Hvorfor støtte til landstrøm

- Landstrøm er et viktig tiltak for reduserte klimagassutslipp og forbedret luftkvalitet.
- Begrunnelsen for EU's Alternative Fuels for Transport-directive (2014): Manglende infrastruktur er en viktig barriere for økt bruk av mange alternative drivstoff.
- Tilbud om landstrømsanlegg må på plass i viktige havner for å motivere rederier til å klargjøre nybygg eller bygge om skip. Endringsprosesser vil kunne ta tid, og vi vil komme med gjentakende utlysninger.
- Ofte økonomisk krevende å bygge ut landstrømsanlegg for få brukere: Enova vil bidra til redusert risiko og forbedret lønnsomhet i en tidligfase. Over tid vil kostnader reduseres og inntekter fra landstrømsanlegg øke.
- Forutsetninger fra ESA: Eligible projects will be projects contributing towards basic infrastructure coverage in areas where profitability will not be reached within a reasonable time frame. All infrastructure supported by Enova under this program will be required to be open to the general public.

Hvorfor konkurranse?

- Konkurransformen er ofte et godt valg når:
  - det finnes tilstrekkelig antall søkere så det kan oppnås reell konkurranse
  - tildelingskriterier kan defineres tilstrekkelig tydelig i forkant
  - det er krevende å vurdere forretningsmodeller og beregne nødvendig støtte
  - det kan være nødvendig med høy støtteintensitet

Fra ESA-notifiseringen av Enovas infrastrukturstøtte (September 2015):

- Enova will grant most of the investment aid in a genuinely competitive bidding process on the basis of clear, transparent and non-discriminatory criteria. In these cases, the aid may reach 100% of the eligible cost
- The competition is intended to cost-optimize the environmental protection, through selection of the most cost-efficient bid

Hva kreves av konkurranseformen?

- Basert på prinsippene i offentlige innkjøp":
- Tydelige, transparente og ikke-diskriminerende tildelingskriterier
- Ikke-diskriminerende informasjonsflyt (samme informasjon skal gjøres tilgjengelig for alle til samme tid)
- Ikke alle kan få støtte

- Dette er utfordrende når ulike anlegg, i ulike havner og for ulike brukersegment skal sammenlignes
- Datagrunnlag for vurdering av score på tildelingskriteriet må være sammenlignbare mellom havner

Fra ESA-notifiseringen:

- Enova does not aim at national coverage to supply electricity in all ports. The objective is to facilitate shore-side electricity in ports with significant demand, where cost is acceptable related to benefits. The need for new installations will be assessed based on actual and estimated future demand.
- Harbours (public and private) with sufficient potential use but that are not profitable, are eligible for support.

Erfaringer fra forrige runde

Erfaringer...

- Flere mangelfulle søknader og stort behov for å etterspørre nødvendig informasjon
- For lite spesifikk utlysning ga stort mangfold i hvordan informasjon var satt opp og dokumentert. Det ble derfor krevende å vurdere enkelte søknader.
- Omfattende spørsmål og svar gjorde utlysningen mindre oversiktlig for søker.
- Noen av dokumentasjonskravene ser vi i ettertid ikke var nødvendige.
- Det er blitt stilt spørsmål rundt tildelingskriteriet - bør vi inkludere luftforurensinger i kriteriet og vekte utslipp i byer høyere?
- Muligens knapp tidsfrist på ferdigstillelse for noen søkere.
- Stor variasjon i hvor mange prosent støtte det ble søkt om i forhold til total investering i prosjektet.

Endringer...

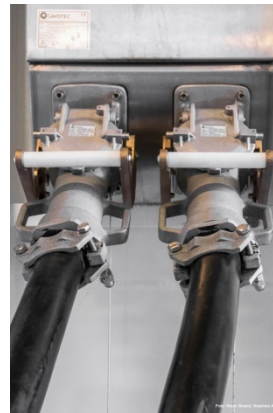
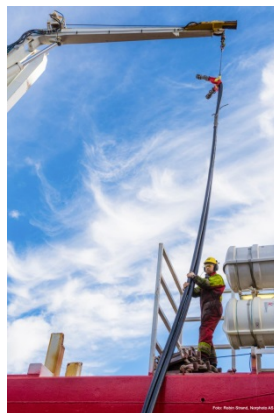
- Avklaringer i spørsmål og svar er tatt inn i utlysningsteksten.
- Vi etterspør mindre «kontekstinformasjon»: Firmaattest, skatteattest, HMS-erklæring med mer.
- Eget vedlegg for prosjektbeskrivelse og beregning av kWh-potensial skal bidra til mer komplette søknader, forenkle søknadsbehandlingen og bidra til enklere sammenligningsgrunnlag.
- Redusert maksimal støtte fra 100 % til 90% av total investeringskostnad i prosjektet. Dette fordi vi rent generelt ser at en viss grad av egenfinansiering sikrer eierskap i prosjektene, noe som gir bedre kvalitetssikring og derfor bedre prosjekter.
- Lengre tidsfrist til ferdigstillelse (1,5 år).
- Vi har ikke endret tildelingskriteriet (søknadene rangeres etter størrelsen på brøken *omsøkt støtte/kWh-potensial*).

Gjennomgang av utlysningen

Målgruppe

- Aktører som vil etablere landstrømanlegg i norske havner for skip i normal drift. Anlegget kan ikke kun betjene skip out of service (dokk, opplagsbøyer med mer). Dette kan være havneiere, men også andre aktører som ønsker å etablere forretningsmodeller knyttet til utbygging eller drift av landstrømanlegg.
- Søkere kan samarbeide og det vil være mulig å søke samlet for flere havner eller samlet om flere anlegg i samme havn.
- Søkere må være registrert i norsk foretaksregister
- Søker må være den som investerer i anlegget.

Tildelingskriterie (1)

- Ikke alle søkere vil kunne motta støtte, og de søknader som tilfredsstill kvalifikasjonskriteriene vil prioriteres etter hvor høyt tilskuddsbeløp det søkes om pr kWh-potensial. Jo lavere brøk, jo høyere prioriteres søknaden.
- kWh-potensial vil beregnes som effektbehov pr skip * fartøyenes potensielle tilkoblingstid i havn, summert for alle skipsanløp av relevante fartøy i løpet av ett år. Om det også finnes statistikk for mobile oljeplattformer, skip out of service og lignende kan de også regnes inn i kWh-potensialet. Det er ikke krav til at skipene i dag kan betjenes av landstrøm.

Kvalifikasjonskriterier:

- Tekniske krav: Standarder og regelverk (NEK IEC/ISO/IEEE 80005-1 og -3). Dette er minstekrav. Søker kan velge å inkludere tilleggsløsninger (spesialdesignede hurtigkoblinger utenfor standard, med mer), men disse vil ikke kunne inngå i kostnadsgrunnlaget i søknaden.
- Krav til driftsperioden
- Kvalifikasjonskrav for søkerne
- Krav til søknadene: Søknaden skal inneholde nødvendig informasjon for at Enova skal kunne vurdere om programmets krav er oppfylt.

Tildelingskriterie (2)

- Med effektbehov menes fartøyenes gjennomsnittlige effektbehov ved kai. Effektbehovet kan estimeres ved hjelp av tre ulike metoder, ref. nedenfor.
- Med skipsanløp av relevante fartøy menes normalt de skip som anløp havnen i løpet av 2015 og som potensielt kan betjenes av det eller de landstrømanlegg det søkes støtte til. Ved en vurdering av hvilke skip som kan betjenes av anlegget, vil søker måtte ta utgangspunkt i skipenes effekt-, spennings- og frekvensbehov, relevant landstrømstandard og hvilke skip som kan betjenes av den/de relevante kaiplassene. Om annet statistikkgrunnlag enn skipsanløp i løpet av 2015 benyttes, må det særskilt begrunnes. Dette kan være aktuelt dersom det i løpet av 2015 foregikk spesielle aktiviteter som påvirket anløpsstatistikken vesentlig dette året. Enova vil i hvert tilfelle ta stilling til hva som kan godkjennes.
- Med fartøyenes potensielle tilkoblingstid i havn menes normalt fartøyenes liggetid i havn, fratrukket ½ time. Om anlegget vil være spesielt tilpasset fartøy med dokumentert kortere tilkoblingstid, kan andre anslag over tilkoblingstid benyttes.

Metoder for beregning av kWh-potensial

- Søker kjenner skipenes faktiske energiforbruk ved kai: I de tilfeller der skipenes reelle gjennomsnittlige effektbehov er kjent, bør *metode 1* benyttes der man oppgir disse spesifikke og kjente tall. Tallene må være basert på avlesninger under realistiske forhold, utskrifter av logger, etc. Vi understreker at det er skipenes gjennomsnittlige elektriske effektbehov som skal oppgis ved typiske driftstilstander i den relevante havnen, ikke makseffekter ved spesielt tunge operasjoner.
- Søker kjenner anløpende skips størrelse og skipstype, men ikke skipenes energiforbruk ved kai: I de tilfeller havnelogger inneholder registreringer over skipstype og skipsstørrelse, men man ikke kjenner skipenes effektbehov, skal *metode 2* og tabell over sammenheng mellom gjennomsnittlig effektbehov og skipenes bruttotonn/gros ton for ulike skipstyper benyttes.
- Søker har ikke loggført skipenes størrelse, men kjenner skipstyper og liggetider: I de tilfeller havnen ikke har loggført skipenes størrelse (Bruttotonn/Gros ton) skal man bruke *metode 3* med sjablongverdier for ulike skipstypers gjennomsnittlige effektbehov ved kai.

Søknadsprosess og saksbehandling

Ny utlysning fra Enova: Søk støtte til landstrøm!

- ▶ Slik går du fram
- ▶ Industri, olje og gass
- ▶ Bygg og eiendom
- ▶ Varme
- ▶ **Transport**
  - ▶ Støtte til energiledelse
  - ▶ Støtte til energitiltak i skip
  - ▶ Støtte til energitiltak i landtransport
  - ▶ Støtte til ny energi- og klimateknologi i transport
  - ▶ Støtte til biogass og biodrivstoff
  - ▶ Støtte til ladeinfrastruktur
  - ▶ **Støtte til landstrøm**
- ▶ Energitiltak i ulike anlegg
- ▶ Borettslag og sameier
- ▶ Ny teknologi
- ▶ Internasjonale program
- ▶ Søknadscenter

Skipet Dina Star får landstrøm i Kongsgårdbukta i Kristiansand. Foto: Per-Kåre Sandbakk / NRK

Vurderer du å etablere landstrøm? Enova er nå ute med en ny konkurranse for støtte til å etablere landstrømanlegg i norske havner.

Er dere i målgruppen?

Vi søker havneiere og andre aktører som ønsker å etablere landstrømanlegg i norske havner. Anleggene må bygges i henhold til gjeldende landstrømstandarder og driver i minst 3 år. Anleggene skal være ferdig utbygd og i drift innen 1.juli 2018.

Støtten gir til den som skal investere i anlegget.

Les hele utlysningsteksten [her](#).

Frister og tidsplan

Søknadsfrist er 15.september 2016 kl.15:00. Enova planlegger å gi tilsagn innen 31.desember 2016.

Invitasjon til informasjonsmøte i forbindelse med ny utlysning

SØK HER

2.utlysingsrunde

[Fullstendig utlysningstekst](#)

[Beregning av kWh-potensial iht. mal](#)

[Prosjektbeskrivelse landstrøm](#)

[Rapporter](#)

Informasjonsmøte 1.juni

Søknad og søknadsprosess

- Elektronisk søknad sendes inn via Enovas søknadssenter innen 15. september kl. 15.00
- Søknad kan ligge i kladd og endres på inntil den endelig sendes inn
- Det er ikke mulig å ettersende dokumentasjon til søknaden når den er sendt inn. Hvis søknaden skal endres må innsendt søknad trekkes og ny søknad sendes inn innen søknadsfristen.
- Vesentlige mangler i dokumentasjon eller opplysninger vil føre til at søknaden avvises
- Spørsmål til utlysningen sendes til www.enova.no/landstrom
  - Frist for å sende inn spørsmål til utlysningen er 7. september 2016
  - Alle svar vil være besvart på nettsiden i løpet av 9. september 2016

Hva MÅ en søknad inneholde?

- Fylle ut det som kreves i søknadssenteret
- Obligatoriske vedlegg:
  - Prosjektbeskrivelse iht. mal - vedlegg 1
  - Beregning av kWh-potensial iht. mal - vedlegg 2
  - Dokumentasjon av kWh-potensial (f.eks. forbruksavlesninger/fartøyslogger for konkrete fartøy (metode 1) og havnelogger eller AIS-data (metode 2 og 3)) - vedlegg 3
  - Årsrapport for 2015 inkl. noter og styre- og revisjonsberetning - vedlegg 4
  - Evt. andre vedlegg søker ønsker å legge ved for å tilfredsstille dokumentasjonskravene i søknaden

Viktig å vite før søknad sendes inn

- Enova kan ikke støtte prosjekter som allerede er pålagt, besluttet gjennomført eller igangsatt. Derfor viktig å sende inn søknad før investeringsbeslutning er tatt.
- Kostnader som er påløpt etter innlevering av søknad kan inngå i kostnader som Enova kan støtte.
- Dette er en konkurranse hvor ikke alle prosjekter kan få støtte. Dersom dere pådrar dere kostnader og forpliktelser før et positivt tilsagn fra Enova vil det være for egen risiko.
- Etter søknadsfristen vil Enova behandle de innkomne søknadene. Man får altså ikke vite om prosjektet får støtte før etter saksbehandlingsperioden hos Enova.

Behandling av søknader

- All søknadsinformasjon vil bli behandlet fortrolig
- Prosjekter som får støtte vil i etterkant bli offentliggjort med navn på tilskuddsmottaker, en kort beskrivelse av landstrømanlegget og innvilget støttebeløp. Søknader som får avslag vil ikke bli offentliggjort.
- Det er viktig at søknader likebehandles, og Enova vil kunne bearbeide og tilpasse innlevert tallgrunnlag for å bidra til at søknadene blir sammenlignbare
- Dersom vi vurderer det som nødvendig, vil vi kunne innhente tredjepartsverifiseringer av teknologi og løsninger samt juridiske og økonomiske forhold. En slik verifisering kan medføre ytterligere dokumentasjonskrav, kostnadene knyttet til tredjepartsverifiseringen dekkes av Enova.
- Enova planlegger å gi tilsagn innen 31. desember 2016

Rapportering og utbetaling av støtte

- Støtte utbetales etterskuddsvis hver sjette måned opp til totalt 50 % av støttebeløpet. Resterende beløp vil utbetales når landstrømanlegget er ferdigstilt og i drift.
- Dersom leveranseforpliktelser brytes i utbyggings- eller driftsperioden, kan Enova kreve å få tilbakebetalt hele eller deler av støttebeløpet. Enova vil kunne foreta kontroller av de enkelte anlegg. Mer om dette i Generelle regler for tilskudd fra Energifondet (se utlysningsside).
- Konkurransen-elementet gjør at vi må være ryddige i prosjektoppfølgningen: Prosjektendringer kan ikke gi dårligere score på tildelingskriteriet.
- Anlegget skal ha minst 97 % tilgjengelighet, og tilskuddsmottaker skal hver sjette måned rapportere på følgende parametere:
  - antall tilkoblinger per punkt og energimengde (kWh) overført, summert for perioden
  - driftsavvik med årsak, responstid ved avvik og nedetid for anlegget per hendelse og summert for perioden

Oppsummering og avslutning

- Presentasjon, spørsmål og svar fra møtet legges ut på www.enova.no/landstrom
- Om du ønsker å få en varslings e-post når ny informasjon legges ut, kan du melde din interesse på landstrom@enova.no

**Livskraftig
forandring**